

Diskussionsunderlag om framtiden för EU:s finanser

Till finansutskottet

Finansutskottet har gett skatteutskottet tillfälle att senast den 19 oktober 2017 yttra sig över kommissionens skrivelse Diskussionsunderlag om framtiden för EU:s finanser (KOM(2017) 358), i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet lämnar i yttrandet övergripande synpunkter på diskussionsunderlaget i dessa delar.

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser (KOM(2017) 358) är det femte och sista som följer upp kommissionens vitbok om EU:s framtid från den 1 mars 2017. Diskussionsunderlaget ger en bakgrundsbild av EU:s finanser samt redogör för fem olika scenarier för hur EU:s framtida finanser skulle kunna utformas.

I diskussionsunderlaget beskriver kommissionen alternativen för den framtida EU-budgeten, och de är både varierande och av olika natur. Alternativen handlar, menar kommissionen, om vad EU-budgeten ska användas till, hur budgeten ska finansieras, hur vissa viktiga politikområden bör reformeras och hur budgeten i sig bör struktureras och organiseras.

Alla de här sammanhängande aspekterna måste, säger kommissionen, beaktas när man tittar på möjliga scenarier för den framtida EU-budgeten. Kommissionen menar att det också är hög tid att se över på vilket sätt EU-budgeten finansieras. Det har skett en utveckling i fråga om vad budgeten används till, och även i fråga om hur den finansieras. I motsats till medlemsländerna kan unionen inte låna. I stället förlitar den sig på finansiering genom ”egna medel”. I dagens läge finns tre huvudsakliga typer av egna medel: bidrag från medlemsländerna utifrån deras inkomstnivå mätt i bruttonationalinkomst (BNI), bidrag på grundval av mervärdesskatt och tullar som tas ut vid EU:s yttre gränser. Omkring 80 procent av EU-budgeten finansieras genom nationella bidrag som baserar sig på BNI och mervärdesskatt. BNI-bidragen anses i allmänhet vara rättvisa, eftersom de återspeglar ländernas relativa ”betalningsförmåga”. Tullinkomster betraktas som genuint egna medel eftersom de härrör från den gemensamma handelspolitiken vars inkomster tillfaller EU:s budget.

Underlaget beskriver EU-budgeten för perioden 2014–2020 på följande sätt.

EU-budgeten utgör omkring 1 % av EU:s BNI och 2 % av de totala offentliga utgifterna. Den förankras i fleråriga budgetramar på minst fem år. Den nuvarande budgetramen (2014–2020) omfattar 1 087 miljarder euro. Den finansieras främst genom bidrag från varje medlemsland utgående från deras relativa inkomst, tillsammans med tullar som tas ut vid de yttre gränserna och en liten del som grundar sig på mervärdesskatt. Det finns ingen EU-skatt. Inkomstsystemet har godkänts av alla EU-länderna och ratificerats av de nationella parlamenten.

När det gäller olika alternativa inkomstkällor beskrivs dessa på följande sätt.

Tvärtemot vad som ofta sägs behöver nya egna medel inte nödvändigtvis innebära en ökning av EU-budgetens storlek. Beslut om utgiftsnivån fattas mot bakgrund av den fleråriga budgetramen, och beslutet om huruvida de

nuvarande utgiftsnivåerna ska öka eller inte måste fattas på grundval av resultatet av den nuvarande reflexionsprocessen. Vid oförändrade utgiftsnivåer skulle nya egna medel göra att andelen BNI-baserade egna medel automatiskt skulle sjunka, eftersom de fungerar som en restpost som täcker upp för eventuella hål för att täcka EU-utgifter, beroende på utvecklingen för andra egna medel. Högnivågruppen för egna medel, som tillsattes gemensamt av Europaparlamentet, rådet och kommissionen med Mario Monti som ordförande, har nyligen publicerat en rapport. Den innehåller en omfattande analys av de här frågorna och flera möjliga inkomstkällor analyseras utifrån de mest relevanta kriterierna (t.ex. rättvisa, effektivitet, stabilitet, transparens, fokus på EU-mervärdet och demokratiskt ansvarsutkrävande). Framsteg med skattesamordning, särskilt när det gäller bolagsbeskattning och beskattning av finansiella transaktioner skulle underlätta vissa former av egna medel. På grundval av den pågående debatten kan man tänka sig flera reformperspektiv.

Ruta 5 – Alternativ för systemet för egna medel

- De nuvarande momsbaserade egna medlen skulle kunna reformeras och förenklas. Ett extremt alternativ vore att avskaffa dem helt.
- Med Storbritanniens utträde kommer den rabatt som tidigare infördes som en eftergift åt det landet att bli obsolet. Detsamma gäller för rabatterna på den brittiska rabatten. Övriga rabatter löper ut i slutet av 2020. Rabatternas avskaffande bereder väg för en omfattande förenkling av inkomstsystemet. Under idealiska förhållanden bör en långtgående reform av EU:s politikområden med fokus på det största mervärdet göra alla rabatter onödiga.
- Alla nya egna medel bör utformas så att de inte bara finansierar en del av EU-budgeten utan också kompletterar sina politikområden. Som ett exempel skulle gemensamma energi- och miljöskatter kunna tillämpas för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för företagen och bidra till den globala kampen mot klimatförändringarna.
- På liknande sätt kan en procentandel av den gemensamma bolagsskattebasen eller skatten på finansiella transaktioner utformas så att de förstärker den inre marknaden, lyfter fram fördelarna med den inre marknaden för storföretagen och stärker kampen mot skattebedrägerier och skatteflykt.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har tidigare behandlat frågor inom närliggande områden vid utskottets behandling av yttrande till utrikesutskottet över vitboken om EU:s framtid. Utskottet anförde följande i sitt ställningstagande i yttrande 2016/17:SkU8y till utrikesutskottet.

I en kommande diskussion om EU:s framtida finansiering ingår frågor om beskattning i vid mening på ett flertal sätt. Redan i t.ex. rapporten från Högnivågruppen för egna medel har ett flertal kategorier av skatter diskuterats som möjliga framtida finansieringskällor. Utskottet delar regeringens syn som den framförts i andra sammanhang att dagens system för egna medel huvudsakligen är ändamålsenligt. Utskottet anser också liksom regeringen att en omprioritering av utgifter är att föredra framför att föreslå ny finansiering och nya intäktskällor.

Fördragsändringar som innebär att EU får en utökad beskattningsrätt är inget som har föreslagits i den diskussion som pågår. Enligt utskottets uppfattning är detta en riktig utgångspunkt.

Skatteutskottet menar att det i diskussionen om EU:s vitbok även bör tydliggöras hur Sverige ställer sig till den framtida finansieringen av EU. Då vitboken innehåller alternativa framtidsscenarier där samarbetet fördjupas markant och där EU-budgeten finansieras med olika EU-skatter bör Sverige markera att vi är starkt emot detta. Regeringens ståndpunkt bör därför förtydligas med att Sverige ska motverka att EU får beskattningsrätt.

Utskottet anser liksom regeringen att diskussioner till följd av vitboken bör utgå från den befintliga kompetensfördelningen mellan EU och dess medlemsstater. Detta gäller även skatteområdet.

I övrigt har utskottet inte något att anföra med anledning av vitboken.

Skatteutskottet har sedan publiceringen av det nu aktuella diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser fortsatt sin beredning av de frågor i sammanhanget som berör dess område. Skatteutskottet överlade bl.a. tillsammans med finansutskottet den 26 september 2017 med finansminister Magdalena Andersson om diskussionsunderlaget.

Skatteutskottet har inget annat att framföra utan vidhåller fortfarande den inställning som det gav uttryck för i yttrande 2016/17:SkU8y till utrikesutskottet över vitboken om EU:s framtid.

Stockholm den 19 oktober 2017

På skatteutskottets vägnar

Per Åsling

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Åsling (C), Jörgen Hellman (S), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Olle Felten (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Rasmus Ling (MP), Lotta Finstorp (M), Anna Johansson (S), David Lång (SD), Mathias Sundin (L), Momodou Jallow (V), Larry Söder (KD), Patrik Lundqvist (S), Erik Ezelius (S) och Jörgen Warborn (M).